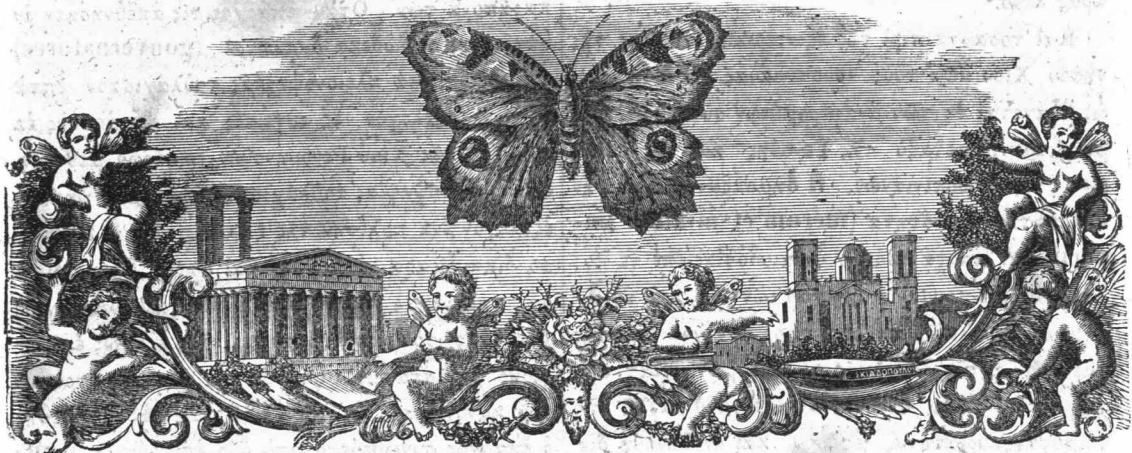

Χ Ρ Υ Σ Α Λ Λ Ι Σ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Β'.

30 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 1864.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 46.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΕΝΟΥΣΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΩΝ.

ΥΠΟ ΚΑΡΟΛΟΥ ΧΟΠΦΙΟΥ

(Συνέχεια ἴδε φυλλ. 45).

ΑΛΛΑ μέλη τῆς ἀρχαίας Μαόνας ἐπανεκάμψαν εἰς Χίον, ὅπου διετέλεσαν οἱ πενέστεροι τοῦ οἴκου των καὶ κατέλειπον ἐκεῖ ἀπογόνους, θάλλοντας ἔτι μέχρι τοῦ νῦν. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς νήσου ἀπὸ τοῦ 1830 εἶναι Ἰγνάτιος τις Ἰουστινιάνης· ἕτερος κλάδος τῆς οἰκογενείας ταύτης μετέβη εἰς Ναξόν, ἔνθα π. χ. ὁ Ἰωάννης τῷ 1670 ἔσχε μεγάλα κτήματα, ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐσβέβη το γένος αὐτό. Αἱ μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συμφοραὶ τῶν νήσων δὲν ἀνάγονται ἐνταῦθα. Γνωστὸν εἶνε ὅτι πᾶσαι αἱ Σποράδες τοῦ ἀρχιπελάγους ἐπτώχυναν καὶ ἠρημώθησαν. Ἡ δὲ Σάμος, ἥτις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Γενουσησικῆς κυριότητος ἦν κακῶς καλλιεργημένη καὶ ἐνεκεν τῆς ἐλλείψεως φρουρίων ἀπέβαινε κατοικήτηριον πειρατῶν ἑλθεῖν ὑπὸ Κιλίτζ-Ἀλή, κυβερνήσαντος ἐκεῖ ἐπὶ τινα ἔτη, κατοίκους ἐκ Λέσβου. Χίος τις δ' Ἰάκωβος Ηαλκιολόγος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του de Rebus Constantinopol et Chii cum eo actis, εἰκονίζει τὴν λυπηρὰν κατάστασιν τῆς νήσου, ὅτε μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 1566 ἐπεσκέψα-

το καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τὴν πτωχεύσαν ἀλλ' εὐγενῇ μητέρα του Θωμαζίναν δε-Τζάδαρη. «Ἡ Χίος, λέγει, δὲν εἶνε πλέον πόλις, ἀλλὰ καταφύγιον ληστῶν, χωρίον δ' ὁ Πιαλῆς παρήτησεν εἰς δύο ἀγροίκους. Εὐθὺς μετὰ τὴν Τουρκικὴν κατοχὴν, οἱ Γραικοί, ὧν γνωστὸν ἐστὶ τὸ πρὸς τοὺς Λατίνους μῖσος, ἐξηγέρθησαν κατὰ τῶν πρώην κυρίων των, φυλακίζοντες καὶ βασανίζοντες τοὺς ὀλίγους ἐκεῖ περιλειπομένους. Τὸ φρούριον κατειχέτο ὑπὸ τῶν Γενιτζάρων, τὰ δὲ πρότερον κατοικήτηρια ἡγεμόνων καὶ ἀρχόντων μέγαρον ὑπῆρχον ἔρημα καὶ ἄνευ στέγης. Ὁ Πιαλῆς κρατήσας δι' αὐτὸν 32 ἐξοχικοὺς οἴκους καὶ 12 μέγαρον, τὰ καλλίτερα, διένειμε τὰ ἄλλα λάφυρα εἰς τοὺς στρατιώτας του. Οὐδεὶς εὐγενὴς ἔζη τότε ἐκεῖ, ἐκτὸς ὀλίγων γυναικῶν, γραιῶν ἢ νέων, αἵτινες δὲν ἐδύναντο νὰ φύγῃσι καὶ ἦσαν ἀνίκανοι εἰς ἐργασίαν, παρευγενέστατοι δὲ (monstra nobilitatis) ἐθεωροῦντο ὥσθι πρότερον ἦσαν ἀχθοφόροι (faex et lutum). Ἐν ἀποφύγῃ τις τὴν παράλογον φορολογίαν τῶν Τούρκων ὑπαλλήλων, ἐν μόνον μέσον τῷ ὑπελείπετο, ἡ ἀλλαγὴ τῆς θρησκείας. Αἱ ἐκκλησίαι ὕλαι τῆς ἀκροπόλεως μετεμορφώθησαν εἰς τζαμιά, μόνοι δ' οἱ Δομινικάνοι ἐκτεκνῆτο παρεκκλησίον τι ἐκεῖ, καὶ οἱ Φραγκισκάνοι μοναστήριον ἔξω τῆς πόλεως, ἔνθα κατῴκουν Γραικοί. Τοσούτῳ δὲ τὰ πάντα εἶχον ἀπολέσει

τὴν ἀξίαν των, ὥστε οὐδεὶς ἤθελε ν' ἀγοράσῃ καὶ ἀντὶ τριακοσίων ταλήρων μόνων λαμπρὸν μέγαρον ἐκ μαρμάρων λελαξευμένων. Τοιαύτη ἦτο, ἐν ἔτει 1574, ἡ κατάστασις τῆς ἄλλοτε λαμπρᾶς Χίου.

Καὶ τοσαῦτα περὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἱστορίας τῆς νήσου Χίου ὑπὸ τοὺς Ἰουστινιάνας. Ἡ διοίκησις, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν ἀναφερομένων συνθηκῶν, ἦτο μοιρασμένη μεταξὺ τῆς Γενούης καὶ τῆς ἐταιρίας τῶν Ἰουστινιανῶν. Ἡ δημοκρατία εἶχε τὴν ὑπερτάτην κυριότητα (*merum et mixtum imperii*) καὶ πάντα τρόπον δικαιοδοσίας ἐπὶ τε πολιτικῶν καὶ ποινικῶν ζητημάτων ὡς καὶ τὸ δικαίωμα κεφαλικῆς ποινῆς, πρὸς δὲ εἶχεν ὑπὸ τὰς ἀμέσους αὐτῆς διαταγὰς τὸ φρούριον. Κατ' ἀρχὰς διὰ συνθήκης ἡ νῆσος ὤφειλε νὰ διατελῇ ὑπὸ τοιαύτην κυριότητα, ἐφόσον καὶ ἐν Γενούῃ διετηρεῖτο τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, μετὰ δὲ τὴν κατάργησιν αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ παύσῃ καὶ ἡ ἀνωτέρω κυριότης· ἀλλὰ διὰ τῆς γενομένης τῇ 21 Νοεμβρίου 1373 συνθήκης, ἡ Γένουα ἐδικαιούτο ν' ἀναλάβῃ τὰ ἐπὶ τῆς Χίου δικαίωματα αὐτῆς, ἅμα τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα ἀνδρούετο ἐκ νέου· μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1408 ὅμως ἐπισυμβάσαν ἐπανάστασιν ἡκυρώθη καὶ ὁ ὅρος οὗτος. Τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαίωματα ἐξήσκει ἡ Γένουα δι' ἐνὸς ἐπάρχου, ὅστις ἐξελέγετο διὰ τοῦ ἐξῆς παραδόξου τρόπου. Κατὰ Φεβρουάριον μῆνα ἐκάστου ἔτους ἡ δημοκρατία ἔπρεπε πρὸς τὴν Μαόναν ἐγγράφως τὰ ὀνόματα εἴκοσι Γενουησίων πολιτῶν, ἐξ ὧν ἐκείνη ἐκλέγουσα τέσσαρα, ἀνέθετε τῇ δημοκρατίᾳ νὰ ἐκλέξῃ ἐξ αὐτῶν τὸν ἑπάρχον, δικαιοκράτην ὅμως τῆς Μαόνας ν' ἀπαιτήσῃ τὴν μεταλλαγὴν τῶν εἴκοσιν αὐτῶν ὀνομάτων, ἂν κατὰ τινων εἶχεν ἀφορμὰς ἐνστάσεων. Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἐκάστου ἐπάρχου κατ' ἀρχὰς ἦν ὁρισμένη ἐπὶ ἑν ἔτος, τῷ δὲ 1452 ἀποπειραθέντος τοῦ διπλαιοικισμοῦ τῆς ἀνω προθεσμίας, ἡ πρότασις αὕτη ἀπέτυχε. Πολὺ δὲ ὕστερον, ὅτε διὰ τοῦ νόμου τῆς 13 Δεκεμβρίου 1529 ἀπεφασίσθη νὰ ἐκλέγηται τοῦ λοιποῦ ἑπάρχος ἐκ τῶν εὐγενῶν τῆς Γενούης, οἵτινες κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχον ἐγγραφῇ εἰς τοὺς καταρτισθέντας καταλόγους τοιούτων, παρῆρθετο ἡ ἐνέργειά του διὰ νέου νόμου τῆς 2^ῃ Ἰανουαρίου 1558 ἐπὶ τέσσαρα ἔτη. Ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Γενούης ὁ ἑπάρχος ἐξήσκει τὰς ὑψηλοτέρας πολιτικὰς καὶ ποινικὰς λειτουργίας, ὑποχρεούμενος νὰ περιηγῇται δις τοῦ ἔτους τὴν νῆσον ὅπως ἀ-

κούῃ τὰ παράπονα τῶν κατοίκων ἐναντίον τῶν ὑπαλλήλων, ἀπηγορευμένου ὅμως ὄντος νὰ συνοδεύηται ὑπὸ Μαονέων, ἵνα τοιοῦτοτρόπως οἱ κάτοικοι ἔχωσιν ὅλον τὸ θάρρος νὰ ἐκβέτωσι τὰ παράπονά των. Ὅταν ἑπαρχὸς τις ἀπέθνησκεν ἐν ὑπηρεσίᾳ, οἱ δώδεκα διοικηταὶ (*gouvernalores*) τῆς νήσου, διὰ πλειονοψηφίας τοῦλάχιστον ἐπτὰ ψήφων, ἐξέλεγον ἐξ εὐγενεῖς καὶ ἐξ αὐτοῦς ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς Χίου Γενουησίων ἐμπόρων, μεθ' ὧν, διὰ πλειονοψηφίας τοῦλάχιστον δεκαοκτῶ ψήφων, ἐξέλεγον ἕνα πολίτην τῆς Γενούης, ὅστις ἐκέκτατο δικαίωματα ἐπάρχου, καὶ ὅστις ὑπεχρεοῦτο νὰ παραιτηθῇ ἅμα ἐκ Γενούης ἀφικνεῖτο νέος διάδοχος τοῦ ἀποβιώσαντος. Εἰς ἐξόχως ἐπισήμους περιστάσεις, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὴν μετατροπὴν τοῦ κανονισμοῦ, ὡς τῷ 1488 καὶ 1495 συνέβη, ὁ ἑπάρχος συνωδεύετο ὑπὸ δύο ἐπιτρόπων (*commissarii*) τῆς δημοκρατίας, συνήθως δὲ τὸ ἐπιτελεῖον του συνίστατο ἐξ ἐνὸς τοποτηρητοῦ (*Luogotenente*) ὅστις ἦν νομικὸς καὶ ἐδύνατο νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύῃ ὡς δικαστῆς, ἐξ ἐνὸς τῶν τῆς Γενούης συμβολαιογράφων (*seriba curie*) ὅστις συνυπέγραφε τὰ θεσπίσματα τοῦ ἐπάρχου, ἐξ ἐνὸς διερμηνέως, ἐνὸς ἱππότου, τεσσάρων εὐγενῶν νέων, τριῶν ὑπασπιστῶν, δύο σαλπικτῶν, ἐνὸς κήρυκος καὶ ἐνὸς μαγείρου, ἀπὸ δὲ τοῦ 1513 καὶ ἐξ ἐνὸς ἀρχιγραμματέως. Ἔφερε προσέτι μεθ' ἑαυτοῦ ἐξ ἱπποῦ, καὶ εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγῃ ἐκ τῶν Χίων εἴκοσι πέντε πρὸς ὑπηρεσίαν του. Εἰ συνεκέντροις ἑαυτὸν ἐκτελεστικὴν δύναμιν, τότε εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του καὶ τὸν φρούραρχον τῆς ἀκροπόλεως τῆς Χίου, ὅστις ἦν στρατιωτικὸς ἄρχων αὐτῆς. Καὶ ὁ φρούραρχος δὲ μετελλάσσετο κατ' ἔτος. Κατὰ Φεβρουάριον ἐκάστου ἔτους, ἡ Μαόνα ὑπεδείκνυε τῇ δημοκρατίᾳ ἐξ, καὶ ὅταν ἐκείνη τὸ ἀπῆται ἐτέρους ἐξ πολιτάς, ἐξ ὧν ἡ δημοκρατία ἐξέλεγε τὸν φρούραρχον, ὅστις ὑπεχρεοῦτο ἅμα τῇ ἐκλογῇ του νὰ καταθέσῃ τρισχιλίας λίβρας καὶ εἶχε παρ' ἑαυτοῦ ἕνα μάγειρον καὶ δύο εὐγενεῖς νέους. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξελέγετο ὁ τε ἑπάρχος καὶ ὁ φρούραρχος τῆς Νέας Φωκαίας, ὡς καὶ ὁ ἔχων δικαίωματα ἐπάρχου φρούραρχος τῆς Παλαιᾶς Φωκαίας, μετὰ τὴν διχοφάν ὅτι καὶ οἱ τρεῖς ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν δώδεκα ὑπὸ τῆς Μαόνας προτεινομένων ὑποψηφίων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1413 ἐξελέγοντο κατ' ἐθέλειν ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου τῆς Χίου καὶ τῶν συμβούλων του. Αἱ δὲ ἄλλαι ἀρχαὶ τῆς νήσου, πρὸ πάντων δὲ οἱ ἑφοροὶ (*codespote*) τῶν δώδεκα

τμημάτων (codespotarii) οἵτινες ἐκαλοῦντο καὶ πρωτογέροντες, ἐν δὲ τοῖς μαστιχοχωρίοις λογαριασται (logariastile) ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐπάρχου. Ὅταν ἐπρόκειτο νὰ γείνη ἔφεσις τις κατ' ἀποφασεώς τινος τοῦ ἐπάρχου, ὁ ἔφεσιών εἶχε τὸ δικαίωμα τῆς αἵρετοκρισίας· ἂν δ' οἱ ἔφεσιόντες δὲν ἦσαν Χίοι, ἔπρεπε νὰ διευθύνωσι τὴν ἔφασιν αὐτῶν πρὸς τὴν Γένουαν, διὰ δὲ τοὺς Χίους, ὁ ἔπαρχος ὤφειλεν ἅμα ἀνελάμβανε τὴν ὑπηρεσίαν νὰ ἐκλέγῃ τρεῖς πρωτογέροντας (boni viei) ἥτοι δύο Γενουησίους, οὐχὶ ὅμως Μαονεῖς, καὶ δύο πολίτας τῆς νήσου, οἵτινες ἔργον εἶχον τὸ γνωμοδοτεῖν ἐπὶ τοιούτων παραπόνων, καὶ εἶτα διευθύνειν τὴν γνωμοδότησιν τῶν εἰς Γένουαν. Οἱ μισθοὶ τῶν διαφόρων ὑπαλλήλων δὲν ἦσαν μεγάλοι, διότι ὁ ἔπαρχος μὲ ὅλην τὴν μεγαλοπρέπειαν, ἣν ὤφειλεν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του νὰ τηρῇ (καὶ μάλιστα διὰ τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ ἐδαπάνᾳ μέγιστα προσὰ, ὧν αἱ λεπτομέρειαι εἰσιν ἐν τοῖς ἀρχείοις ἐκτεθειμέναι) ἐλάμβανε 1250 ὑπέρπυρα ἢ ὀκτακοσίας λίβρας, καὶ ἀπὸ τοῦ 1382 μόνον χιλίας λίβρας· ὁ δ' ἐν Νέα Φωκαίᾳ συνάδελφος αὐτοῦ ἐλάμβανε 600 ὑπέρπυρα, οἱ δύο φρουράρχοι αὐτῶν καὶ ὁ τῆς παλαιᾶς Φωκαίας πεντακοσίας καὶ ὁ τῆς Χίου τριακοσίας. Τὰ δὲ ποσὰ ταῦτα εἰσπραττόντο ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων προστίμων, δικαστικῶν κλ. καὶ ἐδίδοντο αὐτοῖς καθ' ἐξαμηνίαν ὑπὸ τῶν ταμιῶν.

Οἱ Ἰουστινιάνει εἶχον τὴν νομὴν τῆς νήσου (proprietas et utili dominium), καταρτίσαντες μεταξὺ τῶν μίαν ἑταιρίαν, ἣν ὠνόμαζον Μαόναν. Τὸ ὄνομα τοῦτο τινες παράγουσιν ἐκ τῆς Γενουησικῆς λέξεως *morra*, ὅπερ δηλοῖ ἐνότητά, ἕτεροι δ' ἐκ τοῦ ὀνόματος ἐνὸς πλοίου· ἀλλ' ἡ πιστοτέρα γνώμη ἐστὶν ἐκείνη, ἣν ὁ Φολιέττας ἐξέθεσεν, ὅτι δηλονότι παράγεται ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ *μορὰς*. Πόθεν δὲ παράγεται τὸ ὄνομα Ἰουστινιάνης εἰσέτι δὲν ἐξηκριβώθη. Πιθανὸν ὅτι τὸ ὄνομα τῶν Ἰουστινιανῶν ἔχει τὴν παραγωγὴν τοῦ εἰς τι μέγαρον ὅπερ ἡγόρασεν ἡ ἑταιρία αὕτη ἀπὸ τὴν τότε Ἑνετικὴν καὶ πολὺ πλουσίαν οἰκογένειαν τῶν Ἰουστινιανῶν, τὸ δὲ μέγαρον τοῦτο καὶ νῦν ἐτι ὑπάρχει εἰς τὴν ἐν Γενούῃ *contrada dei Giustiniani*, φέρον τὰ οἰκόσημα τῶν Ἰουστινιανῶν καὶ τρόπαια καὶ σημαίας ἐκ τοῦ πολέμου τῆς Γκιόζας. Οἱ Μαονεῖς κατέθεσαν εἰς τὴν κυβέρνησιν σημαντικὰ ποσὰ ὅπως ἀποκτήσωσι τὴν Χίον, καὶ ἀντ' αὐτῶν πλείστοι Μαονεῖς μετέβησαν εἰς Χίον. Ἐκαστος αὐτῶν ἐλάμβανε ἐκ τοῦ γενικοῦ

τῆς ἑταιρίας ταμείου διακόσια φορίνια καὶ ἑλευθέραν κατοικίαν, ὑπεχρεοῦτο ὅμως νὰ διατηρῇ δύο στρατιώτας καὶ ἓνα ἵππον. Συστηθεῖσα ἡ ἑταιρία τῷ 1362, παρεξετάθη τῇ 24 Νοεμβρίου 1373 ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη καὶ τῇ 40 Φεβρουαρίου 1394 ἐπὶ ἑτερα εἴκοσι, μέχρι τῆς 21 Σεπτεμβρίου 1418. Λήξαντος δὲ τοῦ χρόνου τούτου, καὶ συνεπείᾳ νέων μετὰ τῆς Γενούης συνθηκῶν ἐκπύγη μόνιμος. Οἱ μέτοχοι τῆς ἦσαν κατ' ἀρχὰς δεκατρεῖς ἢ μᾶλλον 12 καὶ $\frac{2}{3}$ *duodena*, ὧν ἕκαστον ἐκέκτητο μίαν ψῆφον· οἱ δὲ Μαονεῖς, συνεπῶς πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, μόνον 13 ψήφους ἐγνώριζον, ὅσοιδήποτε καὶ ἂν ἦσαν οἱ μέτοχοι τῶν 13 τούτων μετοχῶν. Ὑπερίσχυε δ' ἡ πλειονοψηφία, ἀλλ' ἔπρεπε τοῦλάχιστον ἐννέα ψῆφοι νὰ ἦσαν παρούσαι ἵνα αἱ ἀποφάσεις ἔχωσι κύρος ἐπὶ ὀργανικῶν διατάξεων, καὶ δέκα ἐπὶ ἀκυρώσεων ἀρχαίων διατάξεων. Ἐπειδὴ ὅμως προέβλεπον ὅτι διὰ τῶν κληρονομιῶν τὰ δωδέκτα (*duodena*) ἤθελον διασκορπισθῇ, διήρσαν ἕκαστον αὐτῶν εἰς τρεῖς μεγάλας καὶ εἴκοσι τέσσαρας μικρὰς μετοχάς, (*Karatti*) ὥστε ὑπῆρχον 38 μεγάλαι τοιαῦται καὶ 304 μικραὶ (ἃς οἱ Γραικοὶ ἐκάλουον *τζίκια*) ἐκάστη δ' αὐτῶν πάλιν ἐδύνατο νὰ ὑποδιαιρεθῇ εἰς μικρότερα μέρη, οὕτως, ὥστε ἐν ἔτει 1566 μετεῖχον τῶν τῆς νήσου ἐξακόσιοι μέτοχοι. Τὸ σύνολον αὐτῶν ἀπετέλει τὸ μέγα συμβούλιον, τεσσαράκοντα δὲ τὸ μικρὸν (*quarantina*), συνεργόμενοι δὲ ἀπήρτιζον τὰ δεκατρία *duodena* καὶ ἐψηφίζον διὰ δεκατριῶν ψήφων. Ἀναλόγως πρὸς τὰς δεκατρεῖς ταύτας κυρίας μετοχὰς ἦσαν διηρημέναι ὅλαι αἱ θέσεις, ἃς κατεῖχον οἱ Μαονεῖς, οἷον ἡ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ φρουράρχων, τῶν διαφόρων γραμματέων (*scribania*) καὶ στρατιωτικῶν, ὧν θέσεων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δύο ἢ τρεῖς ἐδίδοντο εἰς ἕκαστον *duodeno* καὶ ἐξυπηρετοῦντο ὑπὸ τριῶν διαδοχικῶν μετόχων. Κατ' ἀρχὰς, ἀπὸ τοῦ 1379, ἐφίσταντο εἴκοσι ἐννέα τοιαῦται θέσεις, αἵτινες διὰ κλήρου διενέμοντο ἐπὶ τινα ἔτη, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ εἴκοσιν ἔξ ἔτη εἰς τὰ μέλη τῆς Μαόνας, ἀναλόγως πρὸς τὰς δεκατρεῖς ψήφους. Τὰς σπουδαιοτάτας ὅμως τῶν θέσεων αὐτῶν δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένον εἰς Μαονέα νὰ κατέχῃ ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη· ἀλλὰ περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ὅτε ἡ ἑταιρία πιεζομένη ὑπὸ χρεῶν, ἤρξατο πωλοῦσα τὰς θέσεις, εἰσήλασαν καταχρήσεις τινές, αἵτινες μετὰ κόπου καὶ δι' ἐνεργητικωτάτης διατάξεως τῆς 24 Νοεμβρίου

1495 ἐπέτυχον νὰ θεραπευθῶσιν. Ἀπεφασίσθη τότε νὰ διατηρηθῶσιν αἱ ἀρχαῖαι διατάξεις, καὶ αἱ θέσεις ἐκληροῦντο ἐκ νέου ἐπὶ εἰκοσιν ἐξ ἑτῆ ἄλλαι δὲ καὶ πρὸ τῆς διατάξεως ταύτης ἐτροποποιήθησαν. Κατ' ἀρχὰς κατεῖχον αὐτὰς μόνον Μαονεῖς, ὕστερον δὲ διὰ ψηφίσματος τῆς 27 Νοεμβρίου 1402 ἐψηφίσθη ὅπως ὁ ἀρχιγραμματεὺς, (*seriba cancellariae*) λαμβάνων ἑκατὸν πενήτηντα φορινίων μισθὸν, ἦνε Γενουήσιος συμβολαιογράφος· δι' ἑτέρου δὲ ψηφίσματος τῆς 7 Σεπτεμβρίου 1379 ὁ *seribas* καὶ ὁ *patronas galleari*, καὶ διὰ ἄλλου τῆς 14 Δεκεμβρίου 1409 αἱ δύο *officiales ministrariae* ἔπρεπε νὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ τοῦ ἐπαρχοῦ καὶ τοῦ συμβουλίου αὐτοῦ. Ὁ δὲ *seriba masticis*, ὅστις καθήκον εἶχε νὰ καταγράφη καὶ ἐξελέγχη τὴν εἰσπρασσομένην μαστίχην καὶ παραδίδῃ αὐτὴν τῇ Μαόνᾳ, τὸ πρῶτον ἦν Μαοναῖος καὶ ἐλάμβανε διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του ταύτην ἐτήσιον μισθὸν φορινίων ἑκατὸν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1391 διωρίζετο καὶ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ συμβολαιογράφος ἐκ Γενούης, πρῶτος τοιοῦτος γενόμενος ὁ Βαρχήλος Σπέτζιας, ὅστις ἐμισθώθη ἀντὶ δικαιοσίων φορινίων ἐτήσιως καὶ διετέλεσεν εἰς τὴν θέσιν ταύτην τρία ἔτη. Ἐκτὸς δὲ τῶν θέσεων, αἵτινες ὡς εἴρηται ἐκληροῦντο, ἡ εταιρία διώριζεν ὑπαλλήλους αὐτογνομόνως καὶ εἰς ἄλλας θέσεις. Προσέτι ἐπειδὴ μέρος μὲν τῶν Μαονέων κατῴκει ἐν Γενούῃ, μέρος δ' ἐν Χίῳ, ἔπρεπε νὰ ἔχωσιν ἐπιτρόπους αὐτῶν ἐν Χίῳ, οἱ δὲ δεῦτεροι νὰ ἔχωσι τοιούτους ἐν Γενούῃ· ἀντὶ δὲ τῶν τελευταίων τούτων, διωρίσθησαν ὕστερον ἐξ *gouvernatores*, ἐδρεύοντες ἐν Γενούῃ, οἵτινες ἀνταπερσώπευον τὴν Μαόναν καὶ ἐγγύνωντο ἕκαστος κατ' ἰδίαν δι' αὐτήν. Διὰ ψηφίσματος τῆς 19 Νοεμβρίου 1476 πύξηνθη ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς ἐννέα, ἀπηγοῦντο δὲ τὰ δύο τρίτα τῶν ψήφων, ὅπως ἀπόφασις τις καταστή ἔγκυρος. Διωρίζον οὗτοι δύο συμβολαιογράφοι, ἀντηλλάσσοντο ὅμως καὶ αὐτοὶ κατὰ πᾶν ἔτος, οὐδενὸς δυναμένου δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη νὰ καθεῖξη τὴν αὐτὴν θέσιν. Ἐπίσης καὶ ἐν Χίῳ ἀντὶ τῶν ἐπιτροπῶν, διωρίσθησαν ὅμοιοι *gouvernatores* τῆς Μαόνας. Συνεπεία τῆς ἐν ἔτει 1347 συμβάσεως παρεκάθηντο τῷ ἐπαρχῷ ἐξ ἑκ τῶν Μαονέων ἐκλεγθέντες σύμβουλοι (*consiglieri*) οἵτινες ἐκ συμφώνου μετ' αὐτοῦ συνεσκέπτοντο περὶ τῶν ἐσωτερικῶν πραγμάτων τῆς νήσου, διεχειρίζοντο τὰ οἰκονομικά, διώριζον καὶ ἔπαυον ὑπαλλήλους, ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἀμύνης τῆς νήσου, μὴ ἔχοντες ὅμως τὸ δι-

καίωμα τοῦ ἀναμειγνύεσθαι εἰς τὸν δικαστικὸν κλάδον. Ὅμοιους συμβούλους εἶχε καὶ ὁ ἐπαρχὸς τῆς Νέας Φωκαίας. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐδιδόν λόγον εἰς τοὺς διαδόχους τῶν περὶ τῆς διαχειρίσεώς των, ὀφείλοντες νὰ συμπληρῶσιν ἐξ ἰδίων πᾶν τυχὸν εἰς τὸν ἀπολογισμὸν ἑλλειμμα, τὸ δὲ πλεόνασμα διανεμόμενοι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῆς Μαόνας (τοῦ ὅρου τούτου καταργηθέντος διὰ ψηφίσματος τῆς 12 Ἰουνίου 1383 καὶ παντὸς πλεονάσματος ἀποδιδόμενου τῇ Μαόνᾳ). Κατ' ἀρχὰς ἡ εταιρία διὰ ψηφοφορίας διώριζεν αὐτοὺς ἐπὶ δύο ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1391 ὅμως ἡ θέσις αὐτῶν ἐκληροῦτο ἐπὶ ἐξ ἑτη, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ δώδεκα, ὥστε πάντοτε δύο ἢ, ἂν ἦτον ἡ σειρὰ τοῦ τελευταίου *duodeno* (ὅπερ, ὡς προσέπομεν, συνέκειτο ἐκ πλείονων μικροτέρων μετοχῶν) τρεῖς ἐξ αὐτῶν ὑπνέτουν ἐναλλάξ τέσσαρας μῆνας μετὰ τοῦ ἐπαρχοῦ, καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους εὐρίσκοντο ἐν ἐνεργείᾳ ἐξ ἡ ἑπτὰ μέτοχοι. Ὁ μισθὸς αὐτῶν, συμπεριλαμβανομένων τῶν διοικητικῶν ἐξόδων, συνεποσοῦτο εἰς τετρακισχίλια δουκάτα, καὶ ἐπληρώνετο ἐκ τῆς ἐν Συρίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ πωληθείσης μαστίχης. Ὅτε ὁ στρατάρχης *Boucicaud* ἐῤῥήψεν ἐν Γενούῃ τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα, οἱ πολῖται τῆς Χίου, θέλοντες καὶ αὐτοὶ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν κυβέρνησιν, ἠνάγκασαν τοὺς Μαονεῖς διὰ ψηφίσματος τῆς 14 Δεκεμβρίου 1409 νὰ ψηφίσωσιν ὅτι τοῦ λοιποῦ ὡς σύμβουλοι ἔπρεπε νὰ ἐκλέγωνται δύο Μαονεῖς καὶ τέσσαρες πολῖται τῆς νήσου· ἀλλ' ὅτε, τῇ 23 Ἰουλίου 1417, ἀνεγεννήθη πάλιν ἡ δημοκρατία, αἱ πρόην διατάξεις μετὰ μικρῶν μόνον τροποποιήσεων, ὡς ὑψώσεων μισθοῦ κλ. ἔμειναν ἐν ἰσχύϊ. Ὁψιαιτέρον, διὰ τῆς συνθήκης τοῦ 1476, ὁ διορισμὸς αὐτῶν ἐγένετο ὑπὸ τοῦ δόγου, ὅστις διώριζεν ἐπὶ δύο ἔτη ἐξ *gouvernatori regenti*, ὧν ὅμως ἕκαστος διετέλει ἐν ἐνεργείᾳ μόνον ἐπὶ τέσσαρας μῆνας, καὶ ἀπὸ τοῦ 1488 διωρίζοντο δώδεκα ἐπὶ τρία ἔτη μὲ τρίμηνον διάρκειαν ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας. Τῷ 1513 ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν ἀφῆθη τῇ Μαόνᾳ, ἥτις διὰ κληρώσεως διώριζεν ἐπὶ ἐξ ἑτη δώδεκα ἢ δεκατρεῖς *gouvernatores*, ὧν ἕκαστος ὑπνέτει τρεῖς μῆνας· εἰς σπουδαιότητας ὅμως περιπτώσεις, προκειμένου περὶ συνθηκῶν καὶ ἐν καιρῷ πολέμου, ὑπεχρεοῦντο νὰ ψηφοφορήσωσι καὶ οἱ δώδεκα. Ἀὐν πρέπει νὰ συγχυσθῶν μετ' αὐτῶν οἱ σύμβουλοι τοῦ ἐπαρχοῦ, οἵτινες διεβουλεύοντο μετ' αὐτοῦ ἐπὶ περιπεπλεγμένων δικαστικῶν ὑποθέσεων

καὶ ὧν διαδοχικῶς δύο, τρεῖς ἢ τέσσαρες, ἐξελέγοντο παρ' αὐτοῦ ἐκ τῆς ὀλομελείας τῶν ἐν Γενούῃ διδασκτῶν τῆς νομικῆς. Οὗτοι πολλάκις ἔμενον εἰς Γένουαν καὶ ἐκεῖθεν ἐγγράφως ἀπήντων εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἐπαρχοῦ σκοπὸν δ' εἶχον ν' ἀναθεωρῶσι τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, αἱ δὲ μεταβολαὶ περὶ τὴν διοίκησιν ἐνηγοῦντο ὑπὸ τεσσάρων ὑπὸ τῆς Μαόνας ἐκλεγομένων Μαονέων καὶ *revisores* καλουμένων. Ἐκτὸς τῶν τελευταίων, οἵτινες κατ' ἐποχὰς μόνον διωρίζοντο, ἡ ἐταιρία διωρίζεν ἐπὶ τῆς Χίου καὶ δύο *massarii*, καὶ ἐτέρους δύο ἀμίσθους βοηθοὺς αὐτῶν ἐν Γενούῃ. Ἀντεπροσώπευον δ' οὗτοι τὸ ὑποεργεῖον τῶν οἰκονομικῶν τῆς Μαόνας, εἰσέπραττον τοὺς φόρους, ὑπενοικιάζον τὰ κτήματα, ἐπλήρωνον τὰ ἔξοδα, καὶ ἔπεμπον ἐνιαυσίως ἰσολογισμὸν εἰς Γένουαν, ὅστις ἀνεθεωρεῖτο ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ ἀνωτάτου Λογιστικοῦ Συνεδρίου. Ὁ ἐπαρχος ὑπεχρεοῦτο νὰ παρέχῃ αὐτοῖς πᾶσαν δυνατὴν συνδρομὴν κατὰ τὴν εἰσπραξίν τῶν φόρων· ἐπέβαλον δὲ, ὅψεποτε δὲν ἐπληρώνοντο, χρηματικὰ πρόστιμα, προσωπικὰς κρατήσεις καὶ καταναγκαστικούς πλειστηριασμούς. Ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Μαόνας (τῷ 1346) κατεῖχε τὴν θέσιν ταύτην ὁ Γενουήσιος Ζανότος Καμπανάρης, ὅστις δὲν ἦτο μέλος τῆς ἐταιρίας, ἐπὶ δὲ τῆς διοικήσεως τῶν Ἰουστινιανῶν, ἐκληροῦντο ἐξ αὐτῶν δύο *massarii* ἐπὶ ἕν ἔτος, ὧν ἕκαστος διετήρει παρ' ἑαυτῷ τρεῖς εὐγενεῖς νέους, ἓνα ὑπρέτην, ἓνα μάγειρον καὶ δύο ἵππους. Συγκατέκλουν οὗτοι εἰς ἓν οἶκημα καὶ ἐλάμβανον ἐκτὸς μικρῶν τυχηρῶν δώρων (*exenia*) ἅτινα οἱ Γραικοὶ δουλοπάροικοι καὶ κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς ἔτι χρόνους ἐσυνείθιζον νὰ δίδωσιν, ἕκαστος πεντακόσια φορίνια ἐκ τῆς Μαόνας.

Ἐνῷ τοιοῦτοτρόπως ἡ Μαόνα ἐδαπάνα τοσούτον μεγάλην ποσὰ διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Χίου, ἡ Φώκαια ὅμως ἀφ' ἑτέρου παρείχεν αὐτῇ μέγιστα ὠφελήματα. Περὶ τῶν ἐκεῖσε ὑπαλλήλων τῆς Γενούης εἵπομεν ἥδη. Ἡ δὲ ἦττον σημαντικὴ παλαιὰ Φώκαια ὑπενοικιάζετο κληρονομικῶς εἰς τοὺς Κατελούζας τῆς Λέσβου, ἀφ' οὗ, τῷ 1358, ἐξεδιώχθη ἐκεῖθεν ὁ Καλόθετος. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ τόπος δὲν προσέφερε μεγάλας προσόδους τὸ ἐνοίκιον, περὶ οὗ εἰς οὐδὲν ἀρχεῖον γίγνεται μνεία, θὰ ἦτο βεβαίως μικρόν. Τὴν δὲ Νέαν Φώκαιαν εἶχεν ὑπενοικιάσει ἡ ἀρχαία Μαόνα ὑπὸ διαφόρους ὅρους εἰς τὸν Πέτρον Ρεκανέλλην, τῆς νέας ἐπικυρωσάσης ἐν ἔτει 1364 τὴν πρᾶξιν αὐτὴν καὶ μεταβιβασάσης μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1381 θάνατον τοῦ

Ρεκανέλλη τὴν ὑπενοικίασεν ἐπὶ δέκα ἔτη εἰς τὸν ἐκ Βούργου Ραφφαῆλον Παττέριον, ὅστις ὑπεχρεοῦτο νὰ παραχωρήσῃ τῇ Μαόνᾳ διαφόρους ἐμπορικὰς προνομίας, καὶ νὰ διατηρῇ ἐντὸς μὲν τοῦ φρουρίου εἴκοσι δύο, ἐντὸς δὲ τῆς πόλεως δεκαοκτὼ στρατιώτας. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν δέκα ἐτῶν, τῷ 1391, ἐνοικιάσθη ἐκ νέου ἡ Φώκαια εἰς αὐτὸν, καὶ μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1395 θάνατόν του ἀνέλαθεν ὁ υἱός του Θωμᾶς τὴν πόλιν μετὰ τῶν πλουσίων στυπτηρωρυχείων τῆς ἐπὶ δέκα ἔτη, μέγιστα ἐξ ἐκείνων πορισάμενος κέρδη. Οἱ διάδοχοί του Ἰωάννης Ἀδόρνος (1405—1424) καὶ Περσεβάλ Παλαβιτζίνης (1425—1427) ἐμνημονεύθησαν ἤδη εἰς τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς νήσου Χίου. Κατὰ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀδόρνου, ὁ στρατάρχης Bouccicand διὰ πράξεως τῆς 7 Ἰουλίου 1409, ἐνοικίασε τὴν πόλιν εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐπὶ εἴκοσι ἑννέα ἔτη ἀντὶ δαγείου τετρακισχιλίων ὑπερπύρων, ἢ πεντακισχιλίων λιβρῶν, μεταχειρισθησομένων εἰς τὸν κατὰ τῶν ἀνταρτῶν τῆς Χίου πόλεμον. Τὸ ἐνοίκιον ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ ἅμα τῇ πραιρετήσει τοῦ ἐπαρχοῦ Ζανότου Λομελίνου καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ Πέτρου Κάλθου, καὶ μετὰ τὴν λήξιν τοῦ μετὰ τοῦ Ἀδόρνου συμβολαίου. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐπανάστασις κατεστάλη τάχιστα ὑπὸ τοῦ Δόρια, ἡ πρᾶξις αὕτη ἠκυρώθη, καὶ ἡ Νέα Φώκαια διέμεινεν ὑπὸ τὸν μέχρι τοῦδε ἐνοικιαστὴν. Μετὰ τὸν ἐν ἔτει 1427 θάνατον τοῦ Παλαβιτζίνη, ἡ Μαόνα ὑπενοικίασεν ἐκ νέου τὴν πόλιν, τῇ 20 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἐπὶ ὀκτὼ ἔτη καὶ τρεπτὰ δέκα εἰς τὸν Ἑρρίκον Ἰουστινιανὴν Λόγγον, ὑποσχεθέντα ὑπακοὴν πρὸς τὸν ἐπαρχον καὶ καταβολὴν δεκατριςχιλίων χρυσῶν δουκάτων. Ἀνεδέχθη προσέτι οὗτος νὰ υπερασπίζεται δι' ἰδίων του μέσων τὴν Νέαν Φώκαιαν, νὰ ἐπιδιορθοῖ τὰ τεῖχη, καὶ νὰ διαλλάσσῃται πρὸς τοὺς Τούρκους δι' αἰωνδήποτε μέσων· ὥφειλεν ἀκόμη νὰ παραχωρήσῃ διάφορα προνόμια τοῖς ἐκεῖ Μαονεῦσι καὶ νὰ πληρῶνῃ ἐτησίως τῇ Μαόνᾳ 2760 φορίνια, ἐξ ὧν μετὰ τῶν ἄλλων ἐπληρώνετο τῇ Γενούῃ καὶ ὁ φόρος ἀντὶ δὲ πάντων τούτων ὁ Ἑρρίκος ἐδρέπετο ὅλα τὰ ἔσοδα τῆς πόλεως καὶ τῶν στυπτηρωρυχείων τῆς, ἅτινα ὅμως πλέον δὲν ἦσαν τοσούτῳ πλουσιπάροχα ὥς ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῶν Ζαχαριῶν. Τὸν Ἑρρίκον μετὰ δεκαετῇ διοίκησιν ἀποβιώσαντα τῷ 1437 διεδέξατο ὁ μνησθεὶς ἤδη Φραγκίσκος Τραπέριος (1437—1447, τοῦτον δὲ πάλιν ὁ υἱός τοῦ Ἑρρίκου Λόγγου Πάρις Ἰουστι-

νιάνης (1447—1455) ὅστις ὡς στρατηγὸς τῷ 1447 καὶ 1448 τῆς Γενούης κατὰ τῶν Φινάλων διεκρίθη ἐπὶ ἀνδραγαθίαις καὶ γενναιότητι· οὗτος ὑπανδρεύσας τὴν θυγατέρα του Μαρίαν, περιβόητον ἕνεκα τοῦ πρὸς τὸν σύζυγόν της θαυμαστοῦ ἔρωτός της, μετὰ τοῦ πρίγκιπος Δομινίκου Κατελουζίου τῆς Λέσβου, συνέταξε τῇ 8 Ἰουνίου 1472 τὴν διαθήκην του, καὶ ἀπεβίωσε τῷ 1474, τελευταῖος ἐνοικιαστὴς τῆς Νέας Φωκαίας γενόμενος. Ἡ ἀστυνομία τῆς Χίου ἐξετελεῖτο ὑπὸ τῶν πεντήκοντα δύο στρατιωτῶν, ἃς ἕκαστος νέος ἑπαρχὸς ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ Γενούης. Τὴν ἡμέραν οὗτοι ἐνησχολοῦντο πρὸς διατήρησιν τῆς τάξεως, τὴν δὲ νύκτα ἐπεριπάτουν εἰς τὰς ὁδοὺς, ἐπὶ κεφαλῆς δ' αὐτῶν ἦν ὁ ἀρχινοκτοφύλαξ (*capitan di notte ἢ bargello*) ὅστις ἐλάμβανε τὸν μισθὸν του ἐκ τῶν χρημάτων, ἃ ἐπλήρωνον αἱ οὐχὶ εὐάριθμοι πόρνοι τῆς Χίου πρὸς ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός των. Αἱ πύλαι τῆς πόλεως, ὧν τὴν μὲν μίαν κλειδα εἶχεν ὁ ἑπαρχος, τὴν δ' ἐτέραν ὁ ἐν ἐνεργείᾳ διοικητὴς, ἐκλείοντο τὴν δευτέραν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἠνοίγοντο μικρὸν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὑπὸ πυλωροῦ. Καὶ ὁ ἑπαρχος δ' αὐτὸς δὲν εἶχε τὴν ἐξουσίαν ν' ἀνοίξῃ πύλην τινα, ἐκτὸς μόνον ἀν' ἡ παρουσία του ἦν ἀναγκαιοτάτη ἕνεκα κινδύνου ἐπιδρομῆς Τούρκων. Φροντίζοντες δὲ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ὑπήκόων, ὠκοδόμησαν μεγάλας σιταποθήκας (*rebetae*) ἐν ἔτει 1488 κατὰ τοῦ λιμοῦ, δύο δὲ Μαονεῖς καὶ εἰς ἀστὸς ἀνεδέχοντο τὴν προμήθειαν τοῦ σίτου, ὅστις ἐφυλάττετο εἰς τὰς ἀποθήκας, καὶ ἀνάγκης ἐπιγιγνομένης, ἐχορηγεῖτο τοῖς Χίοις ἀντὶ μικρᾶς τιμῆς. Αἱ ἀποθήκαι συνήθως ἐνοικιάζοντο εἰς Μαοναῖον ἐπὶ τέσσαρα ἔτη καὶ ἔφερον τῇ ἐταιρίᾳ πεντακόσια ἕως πεντακόσια ἐξήκοντα (κατὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ὑπάρξεώς της μόνον διακόσια) φλωρία κατ' ἔτος. Ἀναλόγως ὑπῆρχε φροντίς καὶ διὰ τὴν ὑγείαν τῶν νησιωτῶν. Δύο ὑγειονόμοι (*giudice di sanità*) ἐξήταζον ἕκαστον τῶν εἰσερχομένων πλοίων, ἐπὶ δὲ τοῦ λιμένος ἔδρυτο μέγα ὑγειονομεῖον καὶ ἐν τῇ πόλει παρὰ τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγίας Ὑπακοῆς μέγα λεπροκομεῖον, καλοὶ δὲ ἰατροὶ ἐμισθοῦντο ἀντὶ 200 δουκάτων κατ' ἔτος. Ἐκτὸς τούτου οἱ Ἰουστινιάναι, οἵτινες οὐδέποτε παρέλειψαν εὐκαίριαν ὥπως ἐπιδειξῶσι τὰς ἐνεργητικὰς των διαθέσεις, διετήρουν ἀριθμὸν τινα ἰδίων νοσοκομείων καὶ πτωχοκομείων, ὥστε ὑπῆρχον πολλαὶ ἐγγυήσεις διὰ τὴν ὑλικὴν τῆς Χίου οἰκονομίαν.

Τὰ οἰκονομικὰ τῆς νήσου ταύτης μέχρι τοῦ 1444 εὐρίσκοντο εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν. Συνεπεία τοῦ ὅρου καθ' ὃν ἕκαστος Μαοναῖος ἀπὸ τοῦ 1364 ὥφειλε νὰ συνεισφέρῃ ἑκατὸν *Luoggi*, πρὸς ἑκατὸν λίβρας ἕκαστον, πρὸς διοργανισμὸν τῆς διοικήσεως, ἐσχηματίσθη κεφάλαιον σημαντικὸν κατὰ τοὺς τότε χρόνους, ὅπερ, καλῶς διαχειριζόμενον, ἔφερε καὶ καλοὺς τόκους. Οὕτως ἡ Μαόνα ἀπὸ τοῦ 1385—1436 ἦν εἰς θέσιν νὰ δα-νεῖξῃ τῇ δημοκρατίᾳ τῆς Γενούης, ἐκτὸς τοῦ ἐτησίου φόρου, καὶ ἐξήκοντα ὀκτὼ χιλιάδας λιβρῶν, καὶ εἰς αὐτὰ δὲ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ἐπὶ τῆς Χίου Γενουτησικῆς ἀρχῆς, τὰ εἰσοδήματα ὑπερέβαινον σημαντικῶς τὰ ἐξόδα. Τὸ πλεόνασμα διενέμετο κατ' ἴσα μέρη εἰς τὰ 13 *duodena*, ὅστερον δ' εἰς ἕκαστον Μαοναῖον ἀναλόγως τῶν *caratti*, τὰ ὅποια εἶχεν. Ὁ Παγάνος ὑπολογίζει τὰ ἐτήσια ἔσοδα εἰς ἑκατὸν χιλιάδας δουκάτων (χρυσῶν σκούδων). Περὶ δὲ τῶν οἰκονομικῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Μαόνας, ἔχομεν τὰς ἀκριβεστεράς εἰδήσεις. Ἐν ἔτει 1498, τὸ πλεόνασμα ἦν 14,972 δουκάτων, πύξήθη δὲ καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἐμπολέμους περιστάσεις τοῦ 15. αἰῶνος ἐξ ἐμ-μέσων καὶ ἀμέσων φόρων καὶ ἐκ τῆς πωλήσεως τῆς μαστίχης εἰς 26,000 δουκάτων. Τὸ ὅλον ποσὸν τῶν ἐξόδων συνεποσοῦτο εἰς 86,000 ἐξ ὧν 26,000 ἔδαπανῶντο διὰ κυβερνητικὰ ἐξόδα, 14,000 διὰ χαράτζι, καὶ 20,000 τοκιμοὶ δανείων, εἰς ἃ, προσθετομένων καὶ τῶν 26,000, ἃ διενέμοντο οἱ Μαονεῖς, ἀποτελεῖτο τὸ ποσὸν τῶν 86,000 δουκάτων. Ἐκαστον *duodeno* λοιπὸν τῷ 1566 ἐλάμβανε μέρισμα 2,000 δουκάτων, ἐνῶ προηγουμένως ἕνεκα τῆς συγκοινωνίας, καὶ τῶν φόρων οὓς ἐπλήρωνον καὶ πλοῖα καὶ ἐμπορεύματα, εἶνε πιθανὸν ὅτι ἐλάμβανε τὸ δεκαπλοῦν.

(Ἔπεται συνέχεια)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑἰΣΘΗΣΕΩΝ

Τοῦ ἀνθρώπου γένους καὶ ἰδίως περὶ τῆς ΑΦΗΣ.

Η ἀπόρρητος κατασκευὴ ὠραίου ἄνθους, ἄνθρωπε, σὲ ἐκπλήττει· ὁ οὐρανὸς μετὰ τῶν φωτοδόλων αὐτοῦ κόσμων πληροὶ τὴν ψυχὴν σου θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ· ἡ ὄψις τῆς αἰωνίου καὶ ποικίλης τάξεως ἐν τῇ δημιουργίᾳ σὲ καλεῖ εἰς λατρείαν τοῦ Δημιουργοῦ. Ἀλλὰ πῶς; Διατὶ λησμονεῖς ὅ,τι ἐγγύτερόν σοι κεῖται; Αὐτὸ τὸ σῶμά σου, τὸ κάλυμμα αὐτοῦ τῆς ἀθανάτου σου ψυχῆς, δὲν εἶνε